

Bijlage 1: Parlementaire vraag in verband met het gebruik van natuurlijk uranium door de Belgische kerncentrales (18 januari 2005)

Vraag nummer 94, van Dhr. Dirk Van der Maelen, op 18 januari 2005, aan de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschappelijk beleid

In verband met het gebruik van natuurlijk uranium door de Belgische kerncentrales rijzen volgende vragen.

1. a) Uit welke landen en gebieden is dat natuurlijk uranium, geleverd aan de Belgische kerncentrales voor 2004 en 2005, afkomstig?

b) Kunnen we een jaarlijkse historiek krijgen van de herkomst van uranium sinds de Belgische kerncentrales operationeel zijn?

2. a) Welke contracten heeft Synatom nog lopen voor de komende jaren?

b) Met welke bedrijven?

c) Met welke termijnen?

d) Uit welke gebieden komt het natuurlijk uranium?

3. Hoeveel natuurlijk uranium hebben de Belgische kerncentrales jaarlijks gebruikt sinds ze operationeel zijn?

4. Er zijn ernstige milieuproblemen en schendingen van mensenrechten van inheemse volkeren gesignaleerd in en rond de sites van uraniummijnen. Daarover verschenen verschillende persartikels op 11 oktober 1997 in de Vlaamse pers naar aanleiding van een publieke actie van Voor Moeder Aarde VZW aan de kerncentrale van Doel op vrijdag 10 oktober 1997. De week daarop volgde een hoorzitting in het parlement met de aanwezige vertegenwoordigers van inheemse volkeren uit onder andere Australië, Canada, Namibië en de VS.

a) Werd hier enig gevolg aan gegeven via onderzoek door de verantwoordelijke instanties?

b) Zo ja, door wie en wat waren de bevindingen?

Antwoord van de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid, op 24 februari 2005, op vraag nummer 94 van Dhr. Dirk Van der Maelen, van 18 Januari 2005

1.a) Het natuurlijk uranium geleverd aan de Belgische kerncentrales voor de jaren 2004 en 2005 is afkomstig uit de volgende landen:

Zuid-Afrika, Verenigde Staten, Canada, Australië, Kazachstan en Rusland.

b) De gedetailleerde inlichtingen jaar per jaar over de herkomst van het uranium sinds het begin van de uitbating van de Belgische kerncentrales, kunnen niet gegeven worden, aangezien ze van commercieel gevoelige aard zijn. Over de laatste vijftien jaar zijn de leveringen van splijtstoffen de volgende geweest:

Zuid-Afrika: 9%;

Australië: 6%;

België: 2%;

Uraniumontginning voor de Belgische kerncentrales

Canada: 13%;

China: 5%;

Verenigde Staten: 9%;

Kazakhstan: 7%;

Spot, recyclage, HEU: 38%.

2. Deze inlichtingen kunnen niet gegeven worden, daar zij van commercieel gevoelige aard zijn.

3. De benaderde hoeveelheid die de Belgische kerncentrales gebruikt hebben sedert het begin van hun uitbating is ongeveer gelijk aan 25000 ton.

4. Het is moeilijk voor een Staat dat uranium aankoopt tussen te komen of zich te mengen in de interne aangelegenheden van een andere Staat waar het uranium geproduceerd wordt. De uraniumleveringen aan België worden uitgevoerd in overeenstemming met de wettelijke voorschriften van de leverende landen en van de Europese Unie.

In het programma van de Internationale Organisatie voor atoomenergie te Wenen zijn verschillende activiteiten terug te vinden, zoals:

de bevordering van betere uraniumproductiepraktijken, teneinde de invloed op het milieu zoveel mogelijk te beperken;

de versterking van de nationale veiligheidsautoriteiten in het algemeen;

de sanering van besmette omgevingen.

Bijlage 2: Parlementaire vraag in verband met het gebruik van natuurlijk uranium door de Belgische kerncentrales (8 september 2006)

Vraag nr. 495 van de heer Dirk Van der Maelen van 8 september 2006 (N.) aan de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid

Gebruik van natuurlijk uranium door de Belgische kerncentrales.

In verband met het gebruik van natuurlijk uranium door de Belgische kerncentrales rijzen de volgende vragen.

1. We krijgen graag erg gedetailleerde antwoorden rond de precieze locaties waar het uranium werd ontgonnen.

a) Uit welke landen en gebieden is dat natuurlijk uranium, geleverd aan de Belgische kerncentrales voor 2005, afkomstig ?

b) Kan u ook de specifieke mijn en de eigenaar van de mijn meedelen?

c) Welke bedrijven verkochten het uranium aan België ?

2. Gelet op de schendingen van mensenrechten en de milieu-impact, wat is de jaarlijkse historiek van de herkomst van uranium sinds de Belgische kerncentrales operationeel zijn ?

3. In uw antwoord van 24 februari 2005 schrijft u dat 2% van het uranium afkomstig is uit België

(Vragen en Antwoorden, Kamer, 2004-2005, nr. 67, blz. 10968). België heeft geen uraniummijnen.

a) Kan u dit verhelderen ?

b) Waar wordt dit uranium precies ontgonnen?

4. In uw zelfde antwoord schrijft u dat 38% afkomstig is van de spot-markt, recyclage en HEU

(Highly Enriched Uranium).

a) Kan u dit preciseren ?

b) Hoeveel komt van de spotmarkt?

c) Hoe functioneert de spotmarkt?

d) Kan men niet de oorsprong van het uranium achterhalen op de spotmarkt ?

e) Hoeveel is afkomstig van zogeheten recyclage ?

f) Kan u dit procedé uitklaren ?

g) Waarvan is het HEU afkomstig?

Uraniumontginning voor de Belgische kerncentrales

h) Hoeveel percentage van het geheel ?

5.a) Hoeveel natuurlijk uranium hebben de Belgische kerncentrales jaarlijks gebruikt sinds ze operationeel zijn ?

b) In uw antwoord van 24 februari 2005 schrijft u dat België reeds 25 000 ton natuurlijk uranium heeft gebruikt voor de kerncentrales. Kan u ons informeren over de hoeveelheden radioactief mijnafval welke deze 25 000 ton veroorzaakten?

c) Volgens getuigenissen van lokale bewoners veroorzaakt dit mijnafval heel wat gezondheidsproblemen. Is België betrokken bij het meten en opvolgen van de milieu-impact van dit laagradioactief mijnafval ?

d) Is België bereid een verantwoordelijkheid op te nemen voor de berging van dit mijnafval en de lokale bevolking een schadeloosstelling uit te keren voor de geleden schade ?

6. In uw antwoord van 25 februari 2005 schrijft u dat in het programma van de Internationale Organisatie voor atoomenergie te Wenen verschillende activiteiten terug te vinden zijn, zoals :

— de bevordering van betere uraniumproductiepraktijken, teneinde de invloed op het milieu zoveel mogelijk te beperken;

— de versterking van de nationale veiligheidsautoriteiten in het algemeen;

— de sanering van besmette omgevingen.

a) Wat bedoelt u met betere uraniumproductiepraktijken?

b) Wat waren de problemen in het verleden?

c) Hoe worden de besmette gebieden gesaneerd?

d) Heeft België informatie ingewonnen rond de getroffen inheemse volkeren ?

e) Zo ja, welke informatie werd gecommuniceerd?

f) Welke metingen en gevaren werden u meegedeeld rond de aangetroffen besmetting ?

g) Op welke manier neemt België zijn verantwoordelijkheid voor de veroorzaakte schade voor de lokale bevolking ?

Antwoord van de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid van 19 oktober 2006, op de vraag nr. 495 van de heer Dirk Van der Maelen van 8 september 2006 (N.):

1.a) Het natuurlijk uranium geleverd aan de Belgische kerncentrales in het jaar 2005 is afkomstig van dezelfde landen als die vermeld in het antwoord op de vraag nr. 94 van het geachte lid van 18 januari 2005, namelijk: Zuid-Afrika, Verenigde Staten, Canada, Australië, Kazachstan en Rusland,

b) en c) Deze inlichtingen kunnen niet gegeven worden, aangezien zij van gevoelige aard zijn op commercieel vlak.

De NV Synatom, de beheerder in België van de nucleaire splijtstofcyclus, koopt het grootste deel van de benodigde hoeveelheden natuurlijk uranium voor de Belgische kerncentrales aan

Uraniumontginning voor de Belgische kerncentrales

bij gevestigde producenten die vaak over meerdere mijnen beschikken, zoals RTZ, zoals Cogéma, Cameco en anderen in het kader van lange termijncontracten. Deze producenten leveren een eindproduct aan hun klanten, waaronder Synatom. Deze klanten weten niet altijd precies van welke mijn of uraniumertsraffinage-installatie het natuurlijk uranium dat ze aankopen, vandaan komt.

2. De gedetailleerde inlichtingen jaar per jaar over de herkomst van het uranium sinds het begin van de uitbating van de Belgische kerncentrales, kunnen niet gegeven worden, vermits ze van gevoelige aard zijn op commercieel vlak. Over de laatste vijftien jaar zijn de leveringen van splijtstoffen de volgende geweest :

Zuid-Afrika: 9%

Australië : 6%

België : 2%

Canada: 13%

China: 5%

Verenigde Staten : 9%

Kazachstan: 7%

Spot, recyclage, HEU: 38%

3. België heeft inderdaad geen uraniummijnen. De hoeveelheid uranium afkomstig van België, vermeld in punt 2, zijn ontstaan als nevenproduct bij de zuivering van fosfaten die gebruikt worden in de landbouw en de industrie. Deze uraniumextractie heeft plaats gehad in de fabrieken van de firma Umipray te Puurs en Engis. Deze extractie is ondertussen stopgezet om economische redenen en de extractie-installatie werd ontmanteld.

4. *a), b), e) en h)* De precieze verdeling van de in België gebruikte hoeveelheden uranium tussen de spotmarkt, de recyclage en het hoogverrijkt uranium kan niet gegeven worden, aangezien de erop betrekking hebbende gegevens van commercieel gevoelige aard zijn.

c) De producenten, de tussenpersonen of de gebruikers die over teveel natuurlijk uranium beschikken, bieden deze aan op de markt. De gebruikers kunnen al dan niet ingaan op dit aanbod.

d) Waar het reeds moeilijk is de mijn precies te achterhalen waar het natuurlijk uranium vandaan komt bij directe aankoop bij een producent in het kader van een lange termijncontract, is het nog moeilijker die informatie te bekomen bij aankoop op de spotmarkt.

f) Het gerecycleerd uranium is afkomstig van de vroegere opwerking van de Belgische bestraalde splijtstof te La Hague. Deze opwerking is gestopt sedert 2000.

g) Het hoogverrijkt uranium is afkomstig van de ontmanteling van kernwapens in Rusland en de Verenigde Staten. Voor het gebruik in civiele reactoren wordt het hoogverrijkt uranium verdund tot de gewenste verrijking.

5. *a)* De aankopen van natuurlijk uranium variëren jaarlijks tussen 800 en 1 400 ton.

b) Bij de mijnuitbating en de raffinage van uraniumerts ontstaan geen nieuwe radioactieve producten. Zij scheiden het uranium van het omringende gesteente, dat een zekere natuurlijke

Uraniumontginning voor de Belgische kerncentrales

radioactiviteit bevat. Na onttrekking van het uranium wordt het overblijvende gesteente geconditioneerd in overeenstemming met de wettelijke voorschriften in de producerende landen.

c) en d) Het past niet dat een staat die natuurlijk uranium aankoopt tussen te komen of zich te mengen in de interne aangelegenheden van een andere staat waar het uranium geproduceerd wordt. De leveringen van natuurlijk uranium aan België worden uitgevoerd in overeenstemming met de wettelijke voorschriften in de leverende landen en de Europese Unie. De prijs die betaald wordt voor het natuurlijk uranium is voldoende om de conditioneringskost te dekken van het overblijvend gesteente na de onttrekking van het uranium.

Het komt aan de leverende staat toe er op toe te zien dat het ontvangen geld gebruikt wordt voor deze conditionering overeenkomstig de wettelijke voorschriften.

6. *a)* De uraniumproductieactiviteiten in de jaren '50 en '60 (in de meeste gevallen onder staatscontrole) en ongeveer tot het midden van de jaren '70 waren vooral geconcentreerd op de veiligheid en de gezondheid van de arbeiders en, zoals bij de meeste industriële activiteiten in die periode, minder op de bescherming van de volksgezondheid en het leefmilieu.

De leveringen van natuurlijk uranium aan België, die begonnen zijn bij het begin van de uitbating van de eerste kerncentrales, dus rond het midden van de jaren '70, hebben weinig te maken met deze eerste producties.

Vanaf de jaren '70 werd de aandacht voor het milieu steeds groter. In de voornaamste producerende landen werden wettelijke milieuvoorschriften ingevoerd met betrekking tot de winning van uranium. De vergunningsprocedures leggen de producent op de nodige maatregelen te nemen vanaf de opening tot en met de sluiting van de mijn en haar bijhorende raffinage-installatie, ter bescherming van de bevolking en het leefmilieu.

De leveringen van natuurlijk uranium aan België zijn afkomstig van dergelijke installaties.

De toepassing van de wettelijke voorschriften heeft geleid tot een aanzienlijke verbetering van de uraniumproductiepraktijken.

b) De risico's verbonden met de winning van uranium verschillen weinig van die van andere mijnoperaties : instortingen, onstabielheden van hellingen van de open mijnen en de storten overblijvend gesteente, verspreiding van bezoedelende stoffen (zware metalen, natuurlijk radioactieve stoffen en andere), enzovoort.

c) De goede praktijken die sedert het midden van de jaren '70 geleidelijk stelselmatig werden toegepast en die met terugwerkende kracht worden toegepast op de vroegere producties bestaan uit een reeks stappen, die bondig kunnen samengevat worden als volgt :

opstellen van plannen en specificaties die beantwoorden aan de reglementen;

maatregelen die de residuele impact op de bevolking en het milieu verlagen tot onder de

opgelegde limieten;

insluiting of controle van de bezoedelende stoffen (onder andere van radon en radioactief stof) op basis van reglementen of richtlijnen voor het ontwerp en de bouw van insluitingssystemen;

bescherming van de boven- en ondergrondse watervoorraden tegen ontoelaatbare besmetting;

Uraniumontginning voor de Belgische kerncentrales

beoordeling van de stralingsdoses en blootstellingswegen voor enkelingen die eventueel werken of wonen op of nabij de site of de site bezoeken.

d) tot f) België heeft geen informatie ingewonnen omtrent de toestand van de bevolking en het leefmilieu rond uraniummijnen en hun raffinageinstallaties.

g) Zoals voor andere mijnuitbatingen, waar grondstoffen voor de Belgische industrie vandaan komen (ijzer, aluminium, enzovoort), heeft België geen verantwoordelijkheid te dragen in de saneringsoperaties van uraniummijnen. De producerende landen moeten zelf hun verantwoordelijkheid opnemen tegenover hun bevolking en hun leefmilieu met de inkomsten uit de uraniumverkoop of met begrotingsmiddelen voor de oudste producties.